

Information structure

Handbook of quantitative science and technology research

In archieftijdschriften gelezen

Information structure: theoretical and empirical aspects.

Ed. by Anita Steube. - Berlin; New York: De Gruyter, 2004. - XXII, 360 p.; 24 cm. - (Language, context, and cognition; vol. 1). - Met referenties. ISBN 3-11-017934-2

Informatiestructuren omvatten een breed gebied: onderwerpsontsluiting, XML en verwanten, kennisrepresentatie, grondslagen van citatie, retorische documentstructuren, taalkundige aspecten. Informatiestructuren zijn van groot belang voor de informatiesamenleving, wat men daaronder dan ook mag verstaan. Informatiestructuren hebben dan ook mijn warme belangstelling; ik ben echter geen taalkundige. Het boek is voortgekomen uit de Leipziger onderzoeksgroep 'Taalkundige fundamenteen van cognitiewetenschap: taalkundige en conceptuele kennis'. Het gepresenteerde werk bevat recente onderzoeksresultaten van de Leipziger groep of houdt verband met de Leipziger onderzoeklijnen. Het boek bevat 14 hoofdstukken, waarvan twee derde uit Leipzig. 20 auteurs hebben aan het boek bijgedragen, enkele auteurs hebben aan meer dan een hoofdstuk bijgedragen. Het grootste deel van het boek gaat over modulaire gram-

matica, informatiestructuur en intonatie (prosodie) bij een aanvulling, tegenstelling of correctie, zinnen met 'maar' (aber of juist sondern); een hoofdstuk behandelt begrip bij verschillende woordvolgorden; twee bijdragen gaan over intonatiepatronen bij tegenstelling en toegeven. De meeste voorbeelden zijn gebaseerd op de Duitse taal, maar ook bevindingen over andere talen zijn gepresenteerd: Hongaars, enkele Slavische talen en het Vedisch. Het is een boek in het Engels over informatiestructuren in (vooral) het Duits. Door alle niet-Engelstalige voorbeelden in het boek te vertalen zijn de betogen goed te volgen. De hoofdstukken in het boek

zijn specialistisch, behoorlijk beschreven en geredigeerd en iedere bijdrage eindigt met een conclusie en een behoorlijke lijst referenties. Het boek biedt echte wetenschap, geen 'position papers', zoals momentopnamen van lopend onderzoek vaak genoemd worden.

Het is een taalkundig boek. Toch viel het mij tegen dat geen verband werd gelegd met informatica, met het semantische web. In een tijdperk waarin ieder voor informatieverspreiding en informatie-uitwisseling gebruik maakt van het world wide web, had ik op verbindingen gerekend met het semantische web. Vermoedelijk zullen intelligente agents van het semantische web elementaire taken kunnen afhandelen en beslissingen kunnen nemen. Men realiseert nu lexicale en semantische grondslagen van het semantische web. Er wordt zelfs gewerkt aan het geautomatiseerd herkennen van emotie, en emotie kan uit intonatie worden geëxtraheerd. Een nadeel is de beperkte kring, van waaruit het boek geschreven is: het gaat uit van één onderzoeksgroep en dat blijkt niet uit de boektitel.

Toch een interessant boek. Ik heb het met genoeg doorgenomen.

K. van der Meer

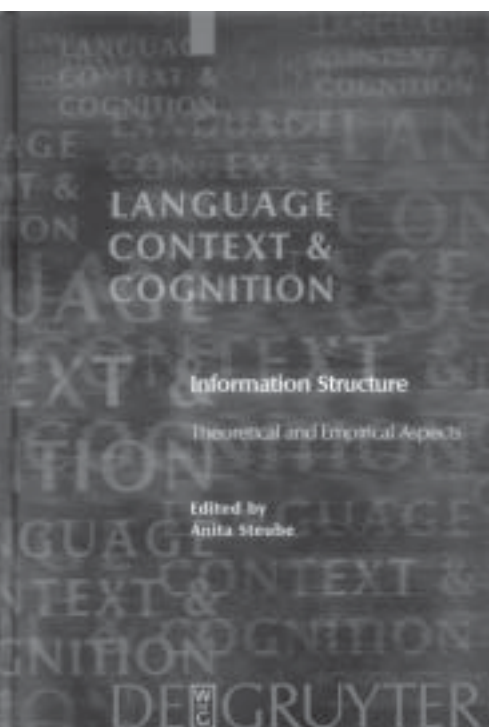
k.vandermeer@ewi.tudelft.nl

Handbook of quantitative science and technology research: the use of publication and patent statistics in studies of S&T systems

Eds.: Henk F. Moed, Wolfgang Glänzel and Ulrich Schmoch. - Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2004. X, 800 p. - ISBN 1-4020-2702.

Dit handboek beschrijft de stand van zaken van het kwantitatieve onderzoek in wetenschappen en technologie. Het bevat 34 hoofdstukken geschreven door onderzoekers uit de hele wereld. Omdat het zwaartepunt van dit soort onderzoek in Europa ligt zijn de meeste bijdragen uit dit werelddeel afkomstig. Vlaanderen is betrokken bij vier hoofdstukken, en ook een van de samenstellers, prof.dr. Wolfgang Glänzel, werkt in Vlaanderen bij het Steunpunt Onderzoek en Ontwikkeling (KULeuven). Het handboek kan worden beschouwd als de langverwachte opvolger van

het Handbook of Quantitative Science and Technology Studies dat in 1988 door Anthony van Raan (Leiden) werd samengesteld.

Het boek is verdeeld in vijf grote delen: vakgerichte benaderingen, algemene methodologie, het wetenschappelijke systeem, het technologische systeem, en de interface tussen wetenschap en technologie.

De wetenschappelijke en technologische bedrijvigheid wordt in dit handboek van meerdere kanten bekeken: naast de puur wetenschappelijke aspecten krijgen ook de economische, politieke (in de zin van wetenschaps-politiek) en maatschappelijke aspecten heel wat aandacht. Een belangrijke ontwikkeling van de jongste jaren is de

belangstelling voor patenten als indicatoren voor innovatiestudies en zelfs als voorspellers van beursnoteringen van bedrijven. Uiteraard behoren citatie- en publicatiestudies en de ontwikkeling van indicatoren voor wetenschapsevaluatie tot de kern van het onderzoek dat hier wordt beschreven. In de jongste jaren is ook het Web een belangrijk aandachtspunt geworden, als gegevensbron en als studieobject (webometrie). Ik denk hier, bijvoorbeeld, aan de studie van verbindingen (links) tussen websites, academische zowel als commerciële. Ook de wetenschappelijke opkomst van China en de daar gebruikte evaluatietechnieken krijgen aandacht in een van de hoofdstukken. Een ander hoofdstuk besteedt aandacht aan ontwikkelingslanden in het algemeen en de mate waarin toegang tot informatie van belang is voor hun verdere ontwikkeling. De Open Access beweging, e-print archieven en 'self-archiving' spelen hierbij mogelijk een cruciale rol.

De doelgroepen voor dit handboek zijn: beoefenaars, onderzoekers en studenten in het vakgebied van het kwantitatief onderzoek in de wetenschappen en de technologie, en personen die werken in de administratie van universiteiten en ministeries.

Ik verwacht dat dit Engelstalige boek het volgende decennium de wereldwijde standaard zal zijn binnen het vakgebied. Het mag dan ook niet ontbreken in grote bibliotheken zoals van universiteiten, hogescholen, ministeries en bedrijven die actief zijn op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.

Ronald Rousseau

*KHBO, Industriële Wetenschappen en Technologie
Universiteit Antwerpen, Bibliotheek- en informatiewetenschap
ronald.rousseau@khbo.be*

In archieftijdschriften gelezen (Afl. 5)

In 2004 verscheen in deze rubriek een inhoudsoverzicht van 16 archieftijdschriften uit 8 landen. De eindredactie werd verzorgd door Gustaaf Janssens. Voor de notities kreeg hij de medewerking van negen collega's. Wie de leesgroep nog wil komen versterken kan contact opnemen met Gustaaf Janssens.

De 'oogst' betreft artikelen die in 2003 of vroeger in binnen- en buitenlandse archieftijdschriften zijn verschenen. Zuiver historische artikelen worden buiten beschouwing gelaten, net als bijdragen met een al te plaatselijk karakter. Sommige tijdschriften waren bij het ter perse gaan nog niet of nog niet volledig verschenen, andere zullen wegens plaatsgebrek in een volgende aflevering worden besproken. Om een en ander gemakkelijker te kunnen terugvinden, volgt eerst een overzicht van alle tijdschriften geëxcerpeerd in deze jaargang.

- *ADV N Mededelingen*, 2 (2003) [ADV N - Antwerpen]: B&AG, afl. 4; p. 41 (G. Janssens)
- *ALA*, nr. 25 (2002) [Asociación Latinoamericana de Archiveros - Costa Rica]: B&AG, afl. 6; p. 39 (G. Janssens)
- *The American Archivist*, 65 (2002) [The Society of American Archivists - USA]: B&AG, afl. 2; p. 40-41 (E. Put)
- *Anales de Documentación*, 6 (2003) [Universidad de Murcia - Spanje]: B&AG, afl. 2; p. 41 (G. Janssens)
- *Archief en Bibliotheekwezen in België*, 72 (2000); 73 (2001); 74 (2002) [vzw ABB - Brussel]: B&AG, afl. 4; p. 41-42 (J. Van-nieuwenhuysse)
- *@rchieflink*, 3 (2003) [vzw 't Archief GOF - Gent]: B&AG, afl. 2; p. 41 (G. Janssens)
- *Archievenblad*, 107 (2003) [KVAN - Nederland]: B&AG, afl. 6; p. 39-41 (K. Vandermeersch)
- *Archivalische Zeitschrift*, 85 (2003) [Staatliche Archive Bayerns]: B&AG, afl. 2; p. 41-42 (G. Janssens)
- *Der Archivar*, 56 (2003) [Verband deutscher Archivarinnen und Archivare]: B&AG, afl. 6; p. 42 (M. Oosterbosch)
- *Bulletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya*, nrs. 3, 4, 5, 6 (2003) [Generalitat de Catalunya - Barcelona]: B&AG, afl. 3; p. 53-54 (G. Janssens)
- *Compactus*, nrs. 6, 7, 8 (2003) [Generalitat de Valencia]: B&AG, afl. 3; p. 55 (G. Janssens)
- *La Gazette des Archives*, nr. 192 (2001) [Association des archivistes français]: B&AG, afl. 3; p. 55-56 (A. Meiresonne en G. Janssens)
- *Journal of Archival Organization*, 1 (2002) [The Haworth Information Press - USA]: B&AG, afl. 1; p. 39-40 (G. Janssens)
- *SA Archives Journal*, 43 (2003) [South African Society of Archivists]: B&AG, afl. 4; p. 42-43 (G. Janssens)
- *Tabula*, 6 (2003) [Asociación de Archiveros de Castilla y León]: B&AG, afl. 1; p. 40-43 (G. Janssens & G. Maréchal)
- '30-'50 *SOMA Berichtenblad*. Dossier bij afl. (2003) [SOMA - Brussel]: B&AG, afl. 3; p. 57 (G. Janssens)

Gustaaf Janssens, Archivaris van het Koninklijk Paleis
Docent Archivistiek KU Leuven en GGS Archivistiek
e-mail: cap@kppr.be; gustaaf.janssens@arts.kuleuven.ac.be